

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	SSO Alicja Wiśniewska
Protokolant	st. sekretarz sądowy Agnieszka Pietuszko

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2018 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa E. M.

przeciwko J. B.

o zamianę uprawnień z tytułu umowy dożywocia na rentę

oraz z powództwa wzajemnego J. B.

przeciwko E. M.

o zapłatę

I. Zamienia uprawnienia objęte treścią prawa dożywocia wynikające z umowy dożywocia sporządzonej w dniu 13 lutego 2013 r. w formie aktu notarialnego w A. przed notariuszem K. P. (Rep. A nr (...)), z wyłączeniem prawa mieszkania oraz wyprawienia pogrzebu, przysługujące pozwanemu J. B. na dożywotnią rentę w wysokości 1367,00 zł (jeden tysiąc trzysta sześćdziesiąt siedem złotych 00/100) miesięcznie, płatną przez powódkę E. M. na rzecz pozwanego do dnia 10-go każdego miesiąca;

II. oddala powództwo E. M. w pozostałym zakresie;

III. koszty procesu w zakresie powództwa głównego znosi wzajemnie między stronami;

IV. zasądza od pozwanej wzajemnej E. M. na rzecz powoda wzajemnego J. B. kwotę 52 636,06 zł (pięćdziesiąt dwa tysiące sześćset trzydzieści sześć złotych 06/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 37 943,79 zł (trzydzieści siedem tysięcy dziewięćset czterdzieści trzy złote 79/100) od dnia 26.09.2017r. do dnia zapłaty i od kwoty 14 692,27 zł (czternaście tysięcy sześćset dziewięćdziesiąt dwa złote 27/100) od dnia 27.04.2018r. do dnia zapłaty;

V. oddala powództwo wzajemne J. B. w pozostałym zakresie;

VI. zasądza od pozwanej wzajemnej na rzecz powoda wzajemnego kwotę 1 077,70 zł (jeden tysiąc siedemdziesiąt siedem złotych 70/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

VII. odstępuje od obciążania stron brakującymi kosztami sądowymi.

SSO Alicja Wiśniewska

Sygn. akt I C 569/17

UZASADNIENIE

Powódka E. M. w pozwie skierowanym przeciwko J. B. domagała się zmiany przysługujących pozwanemu dożywotnich uprawnień opisanych w §3 umowy dożywocie (akt notarialny z dnia 13.02.2013r., Rep. A nr (...)) na rentę w kwocie po 600 zł miesięcznie oraz zasądzenia od pozwanego zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu żądania podała, iż w dniu 13 lutego 2013r. w formie aktu notarialnego strony zawarły umowę o dożywocie. Na mocy umowy powódka zobowiązała się zapewnić pozwanemu dożywocie polegające na przyjęciu go jako domownika, dostarczaniu wyżywienia, ubrania, mieszkania, światła i opału w stosunku do jego potrzeb, a także zapewnieniu mu odpowiedniej pomocy i pielęgnowania w chorobie oraz w razie śmierci sprawienia pogrzebu odpowiadającego miejscowym zwyczajom. Już w dacie zawarcia umowy strony umówiły się, że powódka swoje zobowiązania wynikające z umowy będzie realizować przede wszystkim w formie pieniężnej. Przyczyną takich ustaleń był fakt, iż powódka większość część roku spędza w S. u swoich dzieci, w A. bywa od czasu do czasu. Powódka przekazywała pozwanemu pieniądze za pośrednictwem siostry J. K. (1), sąsiadki J. S. oraz osobiście gdy przebywała w A.. Wskazała ponadto, iż w ostatnim roku stosunki między stronami uległy pogorszeniu, ponadto powódka z uwagi na swój wiek (72 lata) i pogarszający się stan zdrowia nie jest w stanie wykonywać swoich obowiązków. Określając kwotę renty na poziomie 600 zł wskazywała, iż pozwany otrzymuje rentę w kwocie około 1000 zł, zaś ona utrzymuje się z renty rodzinnej w kwocie 1561 zł.

J. B. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki zwrotu kosztów procesu.

Nie kwestionował faktu zawarcia między stronami umowy dożywocia, jednakże wskazał, że E. M. nie sprostала ciężącym na niej obowiązkom i całkowicie zerwała więź osobistą z pozwanym. W dniu 14 lutego 2013r. zobowiązała się na piśmie płacić powodowi 2000 zł miesięcznie i z tego zobowiązania także się nie wywiązała. Powód jest osobą całkowicie niezdolną do pracy, rencistą. Zespół organiczny i inne schorzenia ograniczają w znaczny sposób jego sprawność. Pozwana na stałe mieszka w S., zerwała z powodem wszelkie kontakty. Sporadycznie przesyłane przez nią drobne kwoty pieniężne nie mogą zostać uznane za realizację obowiązków wynikających z umowy dożywocia. Ponadto podniósł, że skierował do Sądu Okręgowego w Suwałkach pozew o rozwiązanie umowy dożywocia.

W dniu 12 maja 2017r. J. B. wystąpił z pozwem wzajemnym przeciwko E. M. domagając się zmiany przysługujących mu uprawnień dożywotnich opisanych w paragrafie 3 umowy dożywocia na rentę w kwocie 2000 zł miesięcznie, zapłaty kwoty 87 000 zł wynikającej ze zobowiązania z dnia 14 lutego 2013r. oraz zapłaty kwoty 39 466,14 zł tytułem zwrotu nakładów poniesionych na remont domu. Domagał się również zasądzenia od pozwanej zwrotu kosztów procesu (k.140-141). Wskazywał, iż w dniu 14 lutego 2013r. pozwana wzajemna złożyła pisemne zobowiązanie do uiszczania na jego rzecz kwoty po 2000 zł miesięcznie. Ponieważ przekazuje na rzecz powoda znacznie niższe kwoty, powód domaga się zapłaty zaległego świadczenia.

Zarządzeniem z dnia 20 lipca 2017r. roszczenie powoda J. B. o zapłatę kwoty 39 466,15 o zwrot nakładów zostało wyłączone do odrębnego postępowania (k.158).

Pozwana wzajemna nie uznała roszczenia i wniosła o jego oddalenie i zasądzenie od powoda wzajemnego kosztów procesu. Zakwestionowała twierdzenia powoda wzajemnego w zakresie przyjęcia przez nią zobowiązania do uiszczania na jego rzecz kwoty 2000 zł miesięcznie.

W piśmie procesowym z dnia 27 marca 2018r. powódka E. M. zmodyfikowała roszczenie w ten sposób, że wniosła o wyłączenie z katalogu dożywotnich uprawnień opisanych w §3 umowy dożywocia, których zamiany na rentę się domaga – mieszkania oraz kosztów pogrzebu, w pozostałym zakresie podtrzymując powództwo (k.453).

Powód wzajemny J. B. w piśmie procesowym z dnia 25 kwietnia 2018r. rozszerzył powództwo w ten sposób, że domagał się zapłaty od pozwanej wzajemnej na swoją rzecz kwoty 124 733,33 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 15 lutego 2013r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania nie realizowania postanowień umowy dożywocia oraz niewypłacania comiesięcznej kwoty 2000 zł. Wskazał, iż żądanie obejmuje okres od dnia 15 lutego 2013r. do dnia 26 kwietnia 2018r. (k.485-486).

Pozwana wzajemna wniosła o oddalenie powództwa wzajemnego w całości (k.527-528).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 13 lutego 2013r. przed notariuszem strony zawarły umowę dożywocia. Stawający do aktu notarialnego J. B. oświadczył, że prawo użytkowania wieczystego działki gruntu położonej przy ul (...) wraz z własnością znajdujących się na niej zabudowań nabył do majątku osobistego będąc żonatym na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Augustowie z dnia 29 marca 2001r. sygn. akt I Ns 66/01 w sprawie o dział spadku po rodzicach S. B. i W. B. , które to prawo zostało następnie przekształcone decyzją administracyjną w prawo własności (dowód: wypis z aktu notarialnego- k.6-14). J. B. przeniósł na rzecz swojej siostry E. M. własność nieruchomości położonej w A. przy ul (...) obręb (...), gmina A., powiat (...), województwo (...) oznaczonej numerem geodezyjnym (...) o obszarze 0,0475 ha stanowiącej tereny mieszkaniowe , przeznaczonej pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną wolnostojącą lub bliźniaczą z możliwością dopuszczenia funkcji usługowej nieuciążliwej, zaś E. M. zobowiązała się w zamian do zapewnienia zbywcy dożywotniego utrzymania polegającego na przyjęciu J. B. jako domownika, dostarczenia mu wyżywienia, ubrania, mieszkania, światła, opału w stosunku do jego potrzeb, zapewnienia odpowiedniej pomocy i pielęgnowania w chorobie oraz w razie śmierci sprawienia mu własnym kosztem pogrzebu odpowiadającego miejscowym zwyczajom. Wartość nieruchomości została określona na kwotę 120000 zł, wartość budynku na kwotę 23000 zł, wartość garażu na kwotę 5000 zł (dowód: § 3 umowy o dożywocie- k.10).

E. M. od 2005 roku mieszkała w S. u swojego syna J. M. (1), a w A. bywała okazjonalnie. J. B. w dacie zawarcia umowy dożywocia pozostawał w konflikcie ze swymi najbliższymi: dziećmi i żoną. Z uwagi na niewielkie dochody uzyskiwane z KRUS (renta w kwocie około 900 zł) oraz liczne schorzenia umożliwiające mu podjęcie pracy, uzyskiwał wsparcie finansowe od siostry E. jeszcze przed zawarciem umowy dożywocia (dowód: zeznania świadków: T. S. (1) k.276v-276, J. K. (2) k.393v394v- M. M. (1) k.338v-339).

Powódka E. M. już w dacie zawierania umowy dożywocia nie zamierzała realizować obowiązków wobec pozwanego J. B. polegających na dostarczaniu mu wyżywienia, ubrania, światła i opału w stosunku do jego potrzeb, a także zapewnieniu mu odpowiedniej pomocy i pielęgnowania w chorobie. Nie sprzeciwiała się natomiast dalszemu zamieszkiwaniu pozwanego na nieruchomości objętej umową z dnia 13 lutego 2013r. Odwiedzała pozwanego okazjonalnie, ostatni raz miało to miejsce w 2015 roku. Pozostawała w przekonaniu, iż świadczenia pieniężne, które przekazywała pozwanemu zaspakajają jego potrzeby (dowód: zeznania powódki E. M. k.282-284).

Z datą 14 luty 2013r. zostało sporządzone pismo zatytułowane „zobowiązanie”, w którym zawarto oświadczenie E. M. w pierwszej osobie o tym, że do końca życia J. B. zobowiązuje się płacić kwotę dwóch tysięcy złotych do 10-go każdego miesiąca za przepisanie działki wraz z budynkami i domem. W dokumencie zawarto także zobowiązanie E. M., że J. B. jest jedynym i wyłącznym użytkownikiem budynków oraz działki przy ul (...) w A. (dowód: zobowiązanie k. 18 akt sprawy). Z tą samą datą tj., 14 lutego 2013r. został porządzony dokument, w którym E. M. wyraziła zgodę na przebywanie w domu J. M. (2) z uwagi na zły stan zdrowia J. B. i oświadczyła, że w jednym z pokoi z uwagi na wyjazd zamknęła swoje osobiste rzecz (dowód: oświadczenie k.70 oraz oświadczenie k. 142 – koperta). Badania fizykochemiczne dokumentu pt. ”zobowiązanie” nie pozwalają na stwierdzenie, czy podpis E. M. został sporządzony w tym samym czasie, co pozostała treść dokumentu z uwagi na zbyt małą ilość markera 2-fenyoksyetanolu w linii zapisu długopisowego (dowód: ekspertyza kryminalistyczna k. 312-324 akt sprawy I C 610/15 Sądu Okręgowego w Suwałkach).

W dniu 13 lutego 2013r. po zawarciu z pozwanym umowy dożywocia powódka w godzinach wieczornych udała się w podróż powrotną do S.. Trasę A. – S. odbyła pociągiem wraz z synem J. M. (1). Ze S. do B. dowiózł ich drugi syn powódki – M. M. (1), który tam mieszka. W związku z odwołaniem lotu zaplanowanego na dzień 15 lutego 2013r. powódka wraz z synem J. M. (1) odbyła lot z B. do G. w dniu 20 lutego 2013r. (dowód: karty pokładowe-k. 163-164 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach, zeznania powódki E. M. k.282-284, zeznania świadków: J. M. (1)-k.372-376, M. M. (1) k.338-339).

Od zawarcia umowy dożywocia powódka E. M. przekazywała pozwanemu środki pieniężne na jego utrzymanie. Wpłaty na rzecz pozwanego dokonywała osobiście lub za pośrednictwem swoich sióstr, czy osób trzecich tj. E. F., J. S., T. F. od 2009r. miała pełnomocnictwo do konta E. M. i wypłacane z jej konta z przeznaczeniem dla powoda pieniądze osobiście wręczała powodowi lub przekazywała J. S. (dowód: zeznania J. S.-k.273-274, T. S. (1) k.274v-276, zeznania powódki k.282-284v, zeznania pozwanego k.559v-561, zeznania świadka T. F. złożone w sprawie I C 610/15 SO w Suwałkach –k. 237-238, wyciąg z konta k.545-552).

J. B. otrzymał od E. M. następujące kwoty:

- w dniu 4 marca 2013r. wpłaty w kwocie 300 zł (potwierdzenie przelewu- k. 133 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w sierpniu 2013r. wpłaty w kwocie 150 zł za pośrednictwem T. F. (dowód wypłaty z konta E. M. kwoty 150 zł -k. 222v wraz z zeznaniami T. F. I C 610/15 SO w Suwałkach)
- w dniu 12 czerwca 2013r. kwoty 100 zł za pośrednictwem J. K. (2) (potwierdzenie przelewu- k. 133 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w dniu 19 czerwca 2013r. kwoty 300 zł za pośrednictwem J. K. (2) (potwierdzenie przelewu- k. 133 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w dniu 29 lipca 2013r. kwoty 200 zł za pośrednictwem J. K. (2) (potwierdzenie przelewu- k. 134 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w dniu 16 sierpnia 2013r. kwoty 400 zł za pośrednictwem J. K. (2) (potwierdzenie przelewu- k. 134 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w dniu 6 października 2013r. kwoty 400 zł za pośrednictwem T. S. (1) (potwierdzenie przelewu- k. 159 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w dniu 22 listopada 2013r. kwoty 300 zł za pośrednictwem T. S. (1) (potwierdzenie przelewu- k. 154 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w grudniu 2013r. wpłaty w kwocie 500 zł i 2000 zł za pośrednictwem T. F. (dowód wypłaty z konta E. M. kwoty 500 zł i 2000 zł k. 224v wraz z zeznaniami T. F.-k.237-238 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach);
- w dniu 19 lipca 2014r. J. B. pokwitował odbiór od E. M. kwoty 700 zł przeznaczonej na opiekę w szpitalu (potwierdzenie k.23v);
- w sierpniu 2014r. wpłaty w kwocie 2500 zł za pośrednictwem T. F. (dowód wypłaty z konta E. M. kwoty 2500 zł k. 226v wraz z zeznaniami T. F. I C 610/15 SO w Suwałkach)
- w dniu 6 sierpnia 2014r. przekaz z (...) (...) na kwotę 1 794,46 zł (przekaz k.69 akt sprawy I C 610/15);
- w dniu 28 sierpnia 2014r. J. B. pokwitował odbiór 2500 zł na naprawę dachu od E. M. (pokwitowanie- k. 128 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach).

- w dniu 1 września 2014r. kwoty 1000 zł (potwierdzenie przelewu- k. 134 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach):
- w dniu 30 września 2014r. kwoty 200 zł za pośrednictwem J. K. (2) (potwierdzenie przelewu- k. 135 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w dniu 30 września 2014r. kwoty 355 zł przeznaczonej na zakup leków za pośrednictwem J. K. (2) (potwierdzenie przelewu- k. 135 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w dniu 13 października 2014r. kwoty 200 zł za pośrednictwem J. K. (2) (potwierdzenie przelewu- k. 136 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w dniu 24 października 2014r. kwoty 300 zł za pośrednictwem J. K. (2) (potwierdzenie przelewu- k. 136 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w dniu 18 listopada 2014r. kwoty 300 zł za pośrednictwem J. K. (2) (potwierdzenie przelewu- k. 136 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w dniu 16 grudnia 2014r. kwoty 400 zł za pośrednictwem J. K. (2) (potwierdzenie przelewu- k. 137 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w dniu 15 stycznia 2015r. kwoty 300 zł za pośrednictwem J. K. (2) (potwierdzenie przelewu- k. 137 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w dniu 17 lutego 2015r. kwoty 300 zł za pośrednictwem J. K. (2) (potwierdzenie przelewu- k. 137 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w dniu 19 marca 2015r. kwoty 300 zł za pośrednictwem J. K. (2) (potwierdzenie przelewu- k. 135 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w kwietniu 2015r. wpłaty w kwocie 600 zł za pośrednictwem T. F. (dowód wypłaty z konta E. M. kwoty 600 zł k. 228v wraz z zeznaniami T. F. I C 610/15 SO w Suwałkach)
- w dniu 7 kwietnia 2015r. kwoty 104,23 zł za pośrednictwem T. S. (1) (potwierdzenie przelewu- k. 162 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w dniu 8 kwietnia 2015r. kwoty 215 zł na poczet okularów powoda (paragon k.23)
- w dniu 15 kwietnia 2015r. kwoty 300 zł za pośrednictwem J. K. (2) (potwierdzenie przelewu- k. 135 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w dniu 23 listopada 2015r. za pośrednictwem J. K. (2) kwoty 300 zł (potwierdzenie nadania -k. 357 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w dniu 30 listopada 2015r. kwoty 1000 zł (potwierdzenie nadania- k. 357 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach),
- w dniu 10 grudnia 2015r. za pośrednictwem J. K. (2) kwoty 200 zł (potwierdzenie nadania- k. 357 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach)
- w dniu 16 grudnia 2015r. za pośrednictwem J. K. (2) kwoty 300 zł (potwierdzenie nadania- k. 357 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach)
- w dniu 12 stycznia 2016r. kwoty 1000 zł (potwierdzenie nadania- k. 357 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach)

- w dniu 19 stycznia 2016r. za pośrednictwem J. K. (2) kwoty 300 zł (potwierdzenie nadania- k. 357 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach)
- w dniu 22 lutego 2016r. za pośrednictwem J. K. (2) kwoty 300 zł (potwierdzenie nadania- k. 357 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach)
- w dniu 17 marca 2016r. za pośrednictwem J. K. (2) kwoty 400 zł (potwierdzenie nadania- k.357 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach) ,
- w dniu 18 marca 2016r. za pośrednictwem J. K. (2) kwoty 200 zł (potwierdzenie nadania- k. 357 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach);
- w dniu 12 kwietnia 2016r. za pośrednictwem J. K. (2) kwoty 300 zł (potwierdzenie nadania- k. 357 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach)
- w dniu 20 marca 2017r. przekaz pocztowy na kwotę 300 zł (k. potwierdzenie k.529)
- w dniu 14 kwietnia 2017r. przekaz pocztowy na kwotę 300 zł (k. potwierdzenie k.529)
- w dniu 15 maja 2017r. przekaz pocztowy na kwotę 300 zł (k. potwierdzenie k.529)
- w dniu 13 czerwca 2017r. przekaz pocztowy na kwotę 300 zł (k. potwierdzenie k.529)
- w dniu 21 lipca 2017r. przekaz pocztowy na kwotę 300 zł (k. potwierdzenie k.529)
- w dniu 16 sierpnia 2017r. przekaz pocztowy na kwotę 300 zł (k. potwierdzenie k.529)
- w dniu 19 września 2017r. przekaz pocztowy na kwotę 300 zł (k. potwierdzenie k.529)
- w dniu 18 października 2017r. przekaz pocztowy na kwotę 300 zł (k. potwierdzenie k.488)
- w dniu 18 grudnia 2017r. przekaz pocztowy na kwotę 300 zł (k. potwierdzenie k.489)
- w dniu 22 stycznia 2018r. przekaz pocztowy na kwotę 300 zł (k. potwierdzenie k.490)
- w dniu 19 lutego 2018r. przekaz pocztowy na kwotę 300 zł (k. potwierdzenie k.491), co stanowiło łącznie kwotę **24 618,69 zł**. Dodatkowo pozwany otrzymywał od powódki pieniądze, które przekazywała mu osobiście bądź J. J. S. S., były to kwoty po 200-300 zł, łącznie nie więcej niż 7000 zł (dowód: zeznania pozwanego k.560, zestawienie k.18-19). W okresie od 13 kwietnia 2013r. do 12 kwietnia 2015r. T. S. (1) przesyłała pozwanemu sześć paczek z żywnością, zakup których finansowała powódka (dowód: potwierdzenie nadania- k. 156, k. 158, k. 161, k. 160, k. 155, k. 158 akt sprawy I C 610/15 SO w Suwałkach, zeznania świadka T. S. (1) k.274v-276).

Powódka E. M. i pozwany J. B. od 2015 roku pozostają w konfliktowych relacjach. Powódka poza przekazywaniem na rzecz pozwanego środków finansowych w wysokościach wskazanych powyżej nie utrzymuje z nim żadnego kontaktu i nie odwiedza go.

W piśmie z dnia 4 maja 2015r. J. B. złożył oświadczenie o odwołaniu umowy dożywocia, wskazując, iż E. B. dopuściła się względem niego rażącej niewdzięczności, przesyłając nieregularnie drobne kwoty w wysokości od 200 do 400 zł wbrew złożonemu w dniu 14 lutego 2013r. zobowiązaniu przesyłania co miesiąc kwoty 2000 zł. Tymczasem powód sam był zmuszony dokonać remontu budynku, wymiany drzwi, podłóg, remontu ścian i sufitu. Minimalne wydatki powoda na jedzenie przy diecie wątrobowej to 700 zł miesięcznie, zakup leków wymaga kwoty od 300 do 350 zł miesięcznie, dodatkowo powód ponosi również koszt około 500 zł miesięcznie, gdy wymaga opieki osoby trzeciej (dowód: pismo pozwanego k.78-80). W odpowiedzi na pismo E. M. oświadczyła, iż nigdy nie sporządziła dokumentu o zobowiązaniu się do zapłaty na rzecz powoda kwoty 2000 zł miesięcznie, w okresie trwania umowy dożywocia przesyłała powodowi

około kilkunastu tysięcy złotych, stanowisko powoda wynika zaś z ulegania namowom bliskiej mu osoby mającej w tym swój interes majątkowy (dowód: pismo powódki k.83).

Przed tut. Sądem toczyło się postępowanie z powództwa J. B. przeciwko E. M. o rozwiązanie umowy dożywocia, które zakończyło się oddaleniem powództwa (dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 29 czerwca 2016r. k.440 akt sprawy I C 610/15).

Powódka E. M. ma 75 lata. Od 2005 roku mieszka w S. u swojego syna J. M. (1), w Polsce bywa sporadycznie. Uzyskuje rentę rodzinną w kwocie 1720,25 zł netto (dowód: decyzja ZUS k. 211). Jest właścicielką mieszkania położonego w A., które wynajmuje. Powódka choruje na chorobę płuc, cukrzycę typu 2, nadciśnienie oraz ma słabą mobilność (dowód: zeznania powódki E. M. k.282-284, zeznania świadka J. M. (1)-k.372-376, pismo k.493).

J. B. ma 64 lata. Od 1 marca 2015r. pobiera świadczenie rentowe z KRUS z tytułu niezdolności do pracy bezterminowej, w wysokości 934,56 zł miesięcznie (dowód: decyzja KRUS k.264). Ponadto otrzymuje zasiłek pielęgnacyjny w kwocie 150 zł. Niezdolność do pracy J. B. ma charakter trwały (dowód: orzeczenie k.76). Począwszy od 28 grudnia 2010r. pozwany pozostaje zaliczony do znacznego stopnia niepełnosprawności i wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Ostatnim orzeczeniem z dnia 23 marca 2018r. stopień niepełnosprawności orzeczono do dnia 31.03. (...). (dowód: orzeczenia o niepełnosprawności k.511-513). J. B. cierpi na liczne schorzenia układu kostnego o charakterze neurologicznym, zwyrodnienie stawów, niewydolność krążenia, marskość wątroby ze stwierdzeniem uzależnienia alkoholowego. Pozostaje pod stałą opieką poradni neurologicznej, ortopedycznej oraz lekarza rodzinnego. Z uwagi na zaawansowaną chorobę zwyrodnienia stawu kolana lewego porusza się przy kuli. W celu poruszania się pozwany zakupił również wózek inwalidzki. W latach 2004-2006 pozwany był dwukrotnie hospitalizowany z powodu choroby zwyrodnienia kręgosłupa i rwy barkowej lewostronnej. W 2008 roku doznał złamania kości udowej lewej i z tego powodu był leczony operacyjnie. W okresie od 4 lipca 2014r. do 25 lipca 2014r. J. B. przebywał w szpitalu w A. z rozpoznaniem poalkoholowej marskości wątroby, grzybicy przełyku, przewlekłego nieżytu żołądka. W dniu pozwany 15 stycznia 2016r. przeszedł zabieg usunięcia przepukliny pachwinowej prawostronnej. Z uwagi na choroby przewlekłe pozwany wymaga przyjmowania leków zgodnie z zaleceniami lekarza oraz stosowania diety lekkostrawnej. Zakup leków przez pozwanego generuje miesięczne wydatki na poziomie 100-200 zł. Od 2010 roku pomoc pozwanemu w codziennym funkcjonowaniu świadczy J. M. (2), która przez jego siostry jest postrzegana jako jego konkubina. To J. M. (2) przygotowuje pozwanemu posiłki, robi zakupy, sprząta mieszkanie, pali w piecu, zajmuje się jego ogrodem, uczestniczy w wizytach pozwanego u lekarza. Za pomoc tą J. M. (2) otrzymuje od pozwanego niewielkie kwoty, w zależności od jego możliwości finansowych.

(dowód: zeznania pozwanego k.559-561, umowa sprzedaży k.558, dokumentacja medyczna pozwanego k.238-262, 77, zaświadczenie k.538, zeznania świadka J. M. (2) k.278-279v, faktury k.219-234, 351-355v,553-557).

Wartość świadczeń należnych pozwanemu J. B. ustalonych w §3 umowy dożywocia z dnia 13 lutego 2013r. wynosi 1 642 zł miesięcznie, natomiast z wyłączeniem mieszkania i kosztów pochówku – 1367 zł miesięcznie (dowód: opinia główna biegłej z zakresu szacowania nieruchomości K. T. k.407- 434, opinia pisemna uzupełniająca k.460-465, opinia ustna uzupełniająca złożona na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2018r. k.496v-498).

Sąd zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 913§1 k.c. w przypadku wytworzenia się między stronami umowy o dożywocie takich stosunków, w których nie można wymagać od stron pozostawania nadal w bezpośredniej styczności, możliwa jest modyfikacja uprawnień dożywotnika na rentę odpowiadającą wartości tych uprawnień.

Zgodne stanowisko stron co do zmiany umowy dożywocia na rentę jak i zgromadzony w sprawie materiał dowodowy dały podstawy do przyjęcia, iż obowiązki powódki wobec pozwanego określone w§3 umowy dożywocia z dnia 13 lutego 2013r. nie były realizowane.

Powódka w swoich zeznaniach przyznała, iż w dacie zawierania umowy nie zamierzała realizować postanowień zawartych w §3 umowy (zeznania k.282v). Pomimo, iż już wówczas pozwany był osobą z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji i wymagał stałej pomocy lub opieki innej osoby, powódka nie świadczyła mu takiej pomocy, uznając iż jego stan zdrowia tego nie wymaga. Aktualnie strony od kilku lat pozostają w konflikcie, pozwana nie odwiedza powoda, rodzeństwo wręcz nie życzy sobie jakichkolwiek kontaktów. Ponadto z uwagi na wiek powódki (75 lat), jej schorzenia oraz fakt, iż na co dzień mieszka na terenie S., zaś do Polski przyjeżdża okazjonalnie należało uznać, iż rzeczywiście nie sprawuje ona osobistej pieczy nad dożywotnikiem. Realizacja postanowień umowy dożywocia przez powódkę odbywała się jedynie poprzez przekazywanie pozwanemu środków finansowych, co zostało przedstawione w części ustalającej uzasadnienia.

Powyższa sytuacja uzasadniała modyfikację stosunku obligacyjnego między stronami poprzez zamianę prawa dożywocia na dożywotnią rentę odpowiadającą wartości tego prawa (art. 913§1 k.p.c.), przy czym uwzględniając zgodne stanowisko stron w tym zakresie, Sąd zmienił uprawnienia dożywotnika, z wyłączeniem prawa mieszkania i wyprawienia pogrzebu.

Dotychczasowe orzecznictwo sądowe dopuszcza bowiem możliwość zmiany tylko niektórych uprawnień dożywotnich na rentę. Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 18 kwietnia 2013r., I ACa 724/12 stwierdził, iż w świetle art. 913 § 1 KC można żądać zamiany wszystkich lub niektórych uprawnień. Oznacza to, że niektóre świadczenia mogą być utrzymane w dotychczasowym kształcie, a niektóre zamienione na rentę, na przykład może zostać zachowane, objęte treścią świadczeń z tytułu dożywocia, uprawnienie do zamieszkiwania w danym pomieszczeniu, natomiast inne świadczenia, na przykład w postaci dostarczania opału, żywności czy odzieży, zostają zamienione na rentę.

Zważywszy na fakt, iż strony prezentowały odmienne stanowisko, co do wysokości renty przysługującej pozwanemu w związku ze zmianą umowy dożywocia – powódka wskazywała na kwotę 600 zł miesięcznie, zaś pozwany na kwotę 2000 zł – powołując się na zobowiązanie powódki z dnia 14 lutego 2013r., co do którego Sąd wypowie się w dalszej kolejności – ustalenie wysokości miesięcznej renty nastąpiło na podstawie opinii biegłej sądowej z zakresu szacowania K. T.. Biegła sądowa w pisemnej opinii z marca 2018r. wysokość świadczeń należnych powodowi na podstawie §3 umowy dożywocia z dnia 13 lutego 2013r. wyliczyła na kwotę 1642 zł, w tym: wyżywienie – 377 zł, mieszkanie i nośniki energii – 497 zł, odzież – 52 zł, koszt leków – 122 zł, opieka zdrowotna – 576 zł, telefon (najniższy abonament) – 9 zł, koszty pochówku – 8 zł (k.22 – 23 opinii – k.428-429 akt sprawy). Wobec zmodyfikowania roszczenia poprzez wyłączenie z katalogu uprawnień dożywotnich – prawa mieszkania oraz kosztów pogrzebu – na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2018r. składając ustną opinię wskazała, iż w tej sytuacji wartość świadczenia związana z zapewnieniem zamieszkania obejmuje jedynie koszty opału – 102 zł, energię elektryczną – 79 zł oraz opłatę za wodę – 50 zł, łącznie 231 zł (k.498). Uwzględniając zmodyfikowane roszczenie powódki wartość świadczenia wyniesie 1367 zł miesięcznie, w tym wyżywienie – 377 zł, koszty mieszkania – 231 zł, odzież – 52 zł, koszt leków – 122 zł, opieka zdrowotna – 576 zł, telefon (najniższy abonament) – 9 zł.

Opinie biegłej sądowej, tak główną jak i pisemną uzupełniającą Sąd I instancji uznał za nie budzące zastrzeżeń. Biegła w sposób przekonujący i szczegółowy ustosunkował się do postawionej tezy dowodowej, wyjaśniając przy tym w jaki sposób ustaliła miesięczną wartość dożywocia. Opiniując ustnie na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2018 r., wnikliwie też wyjaśniła metodologię poczynionych wyliczeń oraz w sposób rzeczowy odniosła się do zarzutów stawianych przez strony. Biegła wskazała, że podstawę czynionych przez nią dane statystyczne GUS oraz dane z rynku lokalnego. Ten sposób wyliczeń, w ocenie Sądu, nie został skutecznie zakwestionowany przez żadną ze stron. Nie budził bowiem zastrzeżeń pod względem rachunkowym, podobnie, jak też rozumowanie biegłej pozostawało w zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej. W ocenie Sądu, opinie biegłej sądowej K. T., sporządzone na potrzeby niniejszej sprawy, pozytywnie spełniają kryteria, o których mowa w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98 (OSNC 2001/4/64). Odnosząc się do zarzutów powódki w zakresie nieprawidłowego wyliczenia kosztów ogrzewania biegła wskazała, iż do wyliczenia w tym zakresie przyjęła średnie stawki przy opalaniu węglem, drewnem i miałem, nie uwzględniając ogrzewania przy użyciu kotła olejowego i kotła gazowego. Do wyliczenia faktycznego zużycia opału przez powoda – ogrzewanie drewnem i węglem – niezbędne są dane dotyczące faktycznego zużycia

każdego rodzaju opału, które pomieszczenia są ogrzewane, jaki jest wskaźnik izolacyjności cieplnej ścian. Wobec nieprzedstawienia przez stronę powodową powyższych danych sporządzenie opinii uzupełniającej na okoliczność faktycznych kosztów ogrzewania nie byłoby możliwe, wobec czego wniosek strony powodowej w tym zakresie Sąd oddalił. Sąd nie podzielił również zastrzeżeń powódki co do kosztów opieki przyjętych przez biegłą na poziomie 3 razy w tygodniu po 3 godziny za wynagrodzeniem 15 zł za godzinę. Podkreślenia wymaga, iż powódka w umowie dożywocia zobowiązała się m.in. do zapewniania pozwanemu odpowiedniej pomocy i pielęgnowania w chorobie. Pozwany z uwagi na swoje schorzenia jest osobą wymagającą stałej lub długotrwałej pomocy osób trzecich w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. W tych okolicznościach przyjęte przez biegłą wartości nie są zawyżone, a ewentualna nieodpłatna pomoc J. M. (2) nie wpływa na wysokość świadczeń przysługujących pozwanemu. W świetle nadal aktualnej uchwały Sądu Najwyższego z 6 lutego 1969 r., III CZP 130/68 renta ma charakter ekwiwalentu, a nie charakter alimentacyjny i powinna być z tego względu obliczona według uprawnień wynikających z umowy dożywocia, a nie według potrzeb dożywotnika. Nie powinno budzić wątpliwości, iż wysokość renty powinna odpowiadać obiektywnej wartości tych uprawnień określonych zgodnie z treścią umowy dożywocia.

Mając na uwadze powyższe wyliczenia biegłej sądowej, Sąd uznał, że miesięczna wartość dożywocia wynikająca z łączącej strony umowy, z wyłączeniem zapewnienia mieszkania oraz kosztów pogrzebu wynosi 1367 zł i rentę miesięczną w takiej wysokości zasądził od powódki na rzecz pozwanego.

Jednocześnie Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia twierdzeń pozwanego, iż renta ta winna wynieść 2000 zł miesięcznie albowiem do uiszczania takiej kwoty powódka zobowiązała się w oświadczeniu z dnia 14 lutego 2013r.

Zdaniem Sądu wątpliwości budzi prawdziwość dokumentu zatytułowanego „zobowiązanie”, w którym powódka zobowiązuje się płacić pozwanemu kwotę 2000 zł miesięcznie. Bezspornym bowiem pozostaje, że treść oświadczenia napisał pozwany, a jedynie podpis należy do powódki. Podpis jest złożony przy użyciu odmiennego środka pisaćcego, niż treść oświadczenia. Z wniosków zawartych w ekspertyzie kryminalistycznej sporządzonej w sprawie I C 610/15 tut. Sądu wynika, że nie jest możliwe określenie, czy cały dokument został sporządzony w jednym czasie. Powódka dowiodła przed Sądem, iż w dacie sporządzenia oświadczenia podróżowała, ponadto przyznała iż przesłała pozwanemu dwie kartki podpisane in blanco, które miały posłużyć pozwanemu do wymeldowania jego rodziny. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadków M. F., B. L. i J. M. (2), jakoby powódka zobowiązywała się w ich obecności do zapłaty na rzecz powoda konkretnych kwot albowiem nie są one spójne i wskazują na różne okoliczności, w których miało dojść do podpisania zobowiązania. Według świadka M. F. do podpisania zobowiązania doszło w jej obecności, a ponadto była tam J. M. (2) oraz majster, który przeprowadzał remont (k.276). Świadek B. L. zeznał natomiast, iż poza powódką, pozwanym, nim i jego pomocnikiem nikogo wówczas nie było (k.277v). Z kolei świadek J. M. (2) twierdziła, że wówczas, gdy oświadczenie było pisane poza stronami była ona, pan L. i prawdopodobnie M.. Podkreślenia wymaga, iż pozwany J. B. w sprawie toczącej się przed tut. Sądem I C 610/15 chcąc dowieść, iż do złożenia oświadczenia przez E. M. doszło powołał świadków J. W. (1) oraz J. W. (2). Sąd nie obdarzył zeznań w/w świadków wiarą, wobec czego w sprawie niniejszej pozwany przedstawił już inne osoby, które rzekomo widziały składanie oświadczenia przez strony.

Podkreślenia wymaga, że sama wysokość świadczenia w świetle zasad doświadczenia życiowego budzi wątpliwości, skoro zasadnicze, comiesięczne środki na utrzymanie, jakimi dysponuje powódka to kwota około 1900 zł. Wątpliwości budzi także data zobowiązania- dzień po sporządzeniu umowy o dożywocie. Pomiędzy zawarciem umowy o dożywocie-13 luty 2013r. , a 14 lutym 2013r. nie nastąpiły w ocenie Sądu takie sytuacje, które uzasadniałyby modyfikację umowy o dożywocie. Jeśli zamiarem powódki byłoby wyłącznie świadczenie pieniężne na rzecz pozwanego niewątpliwie zostałyby to zawarte w umowie dożywocia. Ponadto powódka nie miała żadnego interesu aby przyjąć zobowiązanie określone w §3 umowy dożywocia i jednocześnie łożyć na rzecz pozwanego kwotę 2000 zł miesięcznie.

Uwzględniając wynik procesu z roszczenia głównego, w zakresie kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art.100 k.p.c. znosząc je wzajemnie między stronami.

Roszczenie z pozwu wzajemnego o zapłatę odszkodowania w związku z niewywiązywaniem się z postanowień umowy dożywocia zdaniem Sądu zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

W przypadku niewywiązywania się przez zobowiązanego ze świadczeń na rzecz dożywotnika, stosownie do przepisu art. 361 k.c. i art. 471 k.c., dożywotnik obok uprawnień przyznanych mu w art. 913 i 914 k.c., może dochodzić na drodze sądowej świadczeń wymagalnych, jak też może żądać naprawienia szkody będącej następstwem niewykonania lub nienależytego wykonania umowy dożywocia na zasadach ogólnych (art. 471 i n. k.c.). Takie stanowisko reprezentowane jest w doktrynie i orzecznictwie (por. uchwała SN z dnia 25.02.1987 r., III CZP 102/86, wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 11.12.2013r., sygn. akt I ACa 271/13)

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy roszczenie odszkodowawcze winno być uwzględnione, w takim zakresie, w jakim wartość świadczeń wynikających z umowy nie została pokryta przez pozwaną wzajemną.

W sprawie niniejszej poza sporem pozostaje, że pozwana wzajemna w naturze nie wykonywała względem powoda wzajemnego zobowiązań wynikających z umowy dożywocia. Przekazywała natomiast na jego rzecz środki finansowe. W związku z nieprawidłowym wykonywaniem umowy w sprawie zastosowanie znajduje przepis art. 471 i następnych k.c.. Zgodnie z przepisem art. 471 k.c. odpowiedzialność kontraktowa dłużnika może mieć miejsce tylko wówczas, gdy spełnione są następujące przesłanki: doszło do naruszenia zobowiązania, za które dłużnik - z mocy ustawy lub umowy - ponosi odpowiedzialność, powstała szkoda oraz istnieje związek przyczynowy między faktem niewykonania (nienależytego wykonania) a szkodą. Szkoda stanowi samodzielną przesłankę powstania roszczenia odszkodowawczego. W ramach odpowiedzialności kontraktowej wierzycielowi przysługuje roszczenie o naprawienie szkody rozumianej jako uszczerbek majątkowy, na który składają się - zgodnie z ogólną zasadą art. 361 § 2 k.c. - strata i utracony zysk. Wysokość poniesionej przez powoda wzajemnego szkody wyznacza wartość świadczeń, które pozwana wzajemna miała spełniać na jego rzecz, a z którego obowiązku nie wywiązała się. Z wyliczeń biegłej sądowej wynika, iż wartość świadczeń wynikających z §3 umowy dożywocia wynosi 1367 zł miesięcznie. Roszczenie powoda obejmowało okres od 14 lutego 2013r. do 26 kwietnia 2018r. i za ten okres przysługuje powodowi wzajemnemu odszkodowanie wyliczone jako iloczyn miesięcy i kwoty wyliczonej przez biegłą sądową. Podkreślenia przy tym wymaga, iż pozew wzajemny został wniesiony w dniu 12 maja 2017r. i dotyczy okresu od 14 lutego 2013r. do dnia wniesienia pozwu, natomiast rozszerzenie powództwa wzajemnego nastąpiło w dniu 26 kwietnia 2018r. i obejmowało dalszy okres, tj. od 13 maja 2017r. do dnia 26 kwietnia 2018r.

Mając na uwadze zgłoszone żądanie należne powodowi odszkodowanie za okres 14 lutego 2013r. do 12 maja 2017r. wynosi 69 562,48 zł (obejmuje 14 dni lutego 2013r., 50 kolejnych pełnych miesięcy oraz 12 dni maja 2017r.), zaś za okres od 13 maja 2017r. do 26 kwietnia 2018r. wynosi 14 692,27 zł (obejmuje 19 dni maja 2017r., 10 kolejnych miesięcy oraz 26 dni kwietnia 2018r.). Z przyczyn przedstawionych powyżej i szeroko omówionych Sąd nie znalazł podstaw do ustalenia, iż powodowi wzajemnemu przysługuje odszkodowanie w wysokości 2000 zł miesięcznie.

Na wyliczone powyżej odszkodowanie zdaniem Sądu należało zaliczyć świadczenia pieniężne, które powód wzajemny systematycznie uzyskiwał od pozwanej wzajemnej. Okoliczność ta była niesporna między stronami, ponadto wynika z zeznań świadków: T. S. (1), J. S., J. M. (2), J. M. (1), M. M. (1), J. K. (2) oraz T. F. przesłuchanej w sprawie I C 610/15 tut. Sądu na okoliczność wysokości kwot wypłacanych przez nią z konta bankowego pozwanej wzajemnej i następnie przekazywanych powodowi wzajemnemu. Sąd uznał zeznania świadka T. F. za wiarygodne w zakresie przekazania przez nią powodowi wzajemnemu łącznej kwoty 5750 zł albowiem znajduje to odzwierciedlenie w wyciągu bankowym z konta pozwanej wzajemnej. Decyzja Sądu o pominięciu wniosku dowodowego o przesłuchanie świadka T. F. i ponownego przesłuchania J. S. wynikała z faktu, iż dowody te były spóźnione i zmierzały do nieuzasadnionego przedłużania postępowania. Na dzień 28 maja 2018r. została wyznaczona rozprawa, na której zaplanowano końcowe przesłuchanie pozwanego (z uwagi na wcześniejsze przesłuchanie powódki w drodze zabezpieczenia dowodu). W dniu 10 maja 2018r. wpłynął natomiast wniosek dowodowy o przesłuchanie T. F. i T. S. (2) na okoliczność wypłacania określonych kwot pieniężnych i następnie przekazywania ich J. B.. Zdaniem Sądu nie było żadnych przeszkód aby wniosek taki sformułować dużo wcześniej albowiem wbrew twierdzeniom pełnomocnika powódki ewentualne zeznania świadków nie miały obejmować okresu związanego z rozszerzeniem powództwa (od 13 maja 2017 roku).

Analiza wyciągu bankowego wskazuje, iż dotyczy on okresu od sierpnia 2013r. do października 2016r., a zatem okresu objętego pozwem wzajemnym, który wpłynął w dniu 12 maja 2017r. Uwzględniając powyższe zeznania świadków oraz dokumenty potwierdzające wpłaty na rzecz powoda wzajemnego Sąd wyliczył, że łączna kwota z tego tytułu wynosi 24 618,69 zł. Ponadto powód wzajemny przyznał, że otrzymywał od pozwanej wzajemnej za pośrednictwem J. S. kwotę nie mniejszą niż 7 000 zł. Nie znalazła potwierdzenia argumentacja pozwanej wzajemnej o przekazaniu powodowi wzajemnemu łącznej kwoty 34 172 zł. Zdaniem Sądu nie sposób było zaliczyć na poczet należnego odszkodowania kwot wypłaconych przez pozwaną wzajemną na rzecz powoda wzajemnego w roku 2012 (k.20) albowiem wówczas nie łączył stron stosunek zobowiązaniowy wynikający z umowy dożywocia. Zestawienie dołączone do pozwu (k.18-19) zdaniem Sądu nie stanowi dowodu jakie faktycznie kwoty i w jakiej dacie zostały przekazane powodowi wzajemnemu, jednakże powód wzajemny przyznał, iż otrzymał od pozwanej wzajemnej za pośrednictwem J. S. kwotę nie mniejszą niż 7000 zł i taka właśnie kwota została przyjęta do wzajemnego rozliczenia. Odnosząc się natomiast do twierdzeń pozwanej wzajemnej, iż na kartach 391- 392 akt sprawy I C 610/15 tut. Sądu znajduje się potwierdzenie, przekazania na rzecz powoda wzajemnego kwoty 600 zł, należy stwierdzić, iż jest to błędne albowiem na karcie 392 znajduje się dowód nadania w dniu 20 maja 2016r. przesyłki pieniężnej na kwotę 300 zł, zaś na karcie 391 znajduje się potwierdzenie zwrotu w/w kwoty nadawcy z uwagi na odmowę przyjęcia przez adresata.

Uwzględniając powyższe łączna kwota przekazana na rzecz powoda wzajemnego wyniosła 31 618,69 zł, którą to kwotę zgodnie z postanowieniami art.451§3 k.c. Sąd zaliczył na poczet najdawniej wymagalnego długu (69 562,48 zł – 31 618,69 zł. Stąd też odszkodowanie za okres 14.02.2013r. do 12.05.2017r. wyniosło 37 943,79 zł, a za okres 13.05.2017r. do 26.04.2018r. – 14 692,27 zł, łącznie 52 636,06 zł i taka kwota została zasądzona w punkcie IV wyroku. Jak chodzi o odsetki ustawowe za opóźnienie, których domagał się powód, Sąd nie znalazł podstaw do zasądzenia odszkodowania wraz z odsetkami od dnia 13 lutego 2013r.

W myśl art.455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Stąd też ustawowe odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, którego termin nie był oznaczony przysługują od w sytuacji, gdy pomimo wezwania dłużnika do jego niezwłocznego wykonania, dłużnik zobowiązania nie wykonuje. W sprawie niniejszej powód wzajemny przed wystąpieniem na drogę sądową nie wzywał pozwanej wzajemnej do zapłaty odszkodowania pierwotnie wyliczonego na kwotę 87 000 zł (na dzień 12 maja 2017r.), a następnie na kwotę 124 733,33 zł (na dzień 26 kwietnia 2018r.). Odpis pozwu wzajemnego został doręczony pozwanej wzajemnej w dniu 25.09.2017r. (k.190) stąd też odsetki ustawowe za opóźnienie w płatności odszkodowania za okres od 14 lutego 2013r. do 12 maja 2017r. ustalone przez Sąd na kwotę 37 943,79 zł winny być liczone od dnia 26.09.2017r. natomiast od odszkodowania za okres od 13 maja 2017r. do dnia 26 kwietnia 2018r. w kwocie 14 692,27 zł od dnia 27 kwietnia 2018r. (od dnia następnego od daty doręczenia zmodyfikowanego pozwództwa wzajemnego).

W przedmiocie kosztów procesu z roszczenia wzajemnego Sąd orzekł na podstawie art.100 k.p.c. rozdzielając je stosunkowo między stronami. Powód wzajemny wygrał sprawę w 42,20% i poniósł koszty procesu w kwocie 9950 zł, pozwana wzajemna wygrała sprawę w 57,80 % i poniosła koszty zastępstwa procesowego w kwocie 5400 zł. Po stosunkowym rozliczeniu kosztów pozwana wzajemna winna zwrócić powodowi wzajemnemu kwotę 1 077,70 zł (punkt VI wyroku).

Uwzględniając sytuację osobistą i majątkową stron na zasadzie art.113 ust.4 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 623, ze zm.) Sąd odstąpił od obciążania stron brakującymi kosztami sądowymi.

SSO Alicja Wiśniewska